

# Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 13 : De Orione

**Auteur(s) : Conti, Natale**

**Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X**

*Ce document a pour résumé :*

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[109-110\] : De Orione](#)

---

**Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII**

[Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 13 : De Orione numéroté XII par erreur](#) est une version augmentée de ce document

---

**Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII**

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 14 : D'Orion](#) est une transformation de ce document

---

**Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII**

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 13 : D'Orion](#) est une transformation de ce document

---

## Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

## Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VIII, 13 : De Orione, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 14/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/929>

Copier

## Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ),  
Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination255r°-256v°

## **Des dieux, des monstres et des humains**

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Orion](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

---



## Mythologia

nitati restitutus est, ac lumē recuperavit, Deinde cōtra Oenopionē arma suscepit, quē in eius auditum aduentum ciues sub terra occultarunt: hunc ubi non speraret se amplius posse inuenire Orion, in Cieram contendit, ubi venationi operam daret. Enimvero non in Aetope solum vxore Oenopionis, qui fructus esset tentatæ per vim alienarum mulierum pudicitie experiri voluit; quem fabulantur Pleiades Atlantis & Pleiones Oceani filia vna cū illarum matre persecutum in Bæotia per quinquennium assiduē, quibus etiā potitus esset, nisi Iouis misericordia, à quo precabantur auxiliū, inter sydera fuissent relata. Dianæ quoq; cum vnā venaretur aiunt vim inferre voluisse, quare illius iussu occisum fuisse, vt in his testatur Euphorion; *οὐκ ἔστιν ἄλλος, ἀλλ' ὁρῶντος αὐτοῦ σφαιρῶν, ἰπποχῶντος δ' αὖτις αἰδούσης τοῦ ἑρμῆος ἔρποντος, ἡ δὲ αὖτις αὐτοῦ αὐτὰ τῆς ἐς πέρας δὲ ἔσται.* Cum verò vnā cum Diana venaretur, illi vim inferre conatus est: At Dea irata Scorpionem à terra excitauit, qui illius talum percuciens interemit. At Horatius libro tertio carminum illum ab ipsa Diana ob tentatam pudicitiam sagitta cecsum fuisse scribit in his;

et integræ

Tentator Orion Dianæ

Virginea domitus sagitta.

- 10 Alii fabulati sunt, inter quos fuit Diocles in Lætifera pharmacis Orionem puerum insigni forma fuisse à Diana amatum, quæ etiam illi nubere decreuerat: quippe cum Aurora etiam dicatur illum raptum ob formam in Deum asportasse. Id cum Apollo grauer ferret, frustra quæ sororem sepius reprehendisset, nactus est satis aptam ita opportunitatem Orionis occidendi. Nam cum aduenientis Orionis caput prominens ex vnda longinquum Apollo vidisset, proposito præmio artis contendit à sorore quod non attingeret illud signum sagittis: at illa ostentandæ artis studio accensa sagittam in fronte Orionis infixit, qua re postea cognita dolore commota impetravit à Ioue vt inter sydera referretur. Corinus autem Delius, qui rana-græum fuisse inquit Orionem, multa quæ loca mansuefecisse, & venenatis animalibus expurgasse, hunc idcirco interiisse memorat, quia inter venandum cum Latona & Diana gloriaretur, quod nullum animal ferum ipsum vitare posset; ea re Deæ indignatæ dicuntur scorpionem excitasse, à quo occideretur; qui sub saxo quodam latuit, donec eò accederet Orion. Est enim scorpionum consuetudo vt sub saxis lateant, sicut Sophocles ait in Captiuis;

*ἡ γὰρ ἡ σκorpion ἀνέβητο φῶς ἡ δὲ αὖτις*

Saxo sub omni delitescit scorpium.

- Tum verò cum per Orionis sorte saxo appropinquasset, ab eo scorpium ictus interit, ac demum Iouis misericordia inter sydera & ipsi & scorpium relati fuerunt. Quidam maluerunt occisum fuisse à Diana, quia illam inuitasset vt disco secum luderet; alii quia vim Opi vni à virginibus, quæ Dianam ex Hyperboreis secutæ fuerant, inferre voluerit, à Diana confixum sagittis exstimarunt, vt ait Apollodorus lib. 1. Neque verò ipsius solem Orionis magna fuit arrogātia, sed etiam Side eius vxor dicitur ausa fuisse cum Iunone de forma contendere, quare ad inferos fuit ab illa deiecta. Scripsit Nicander in Theriacis scorpionem immissum fuisse Orioni à Diana, quia pepulum Dianæ etiam apprehendere, cum illam violare niteretur, ausus sit impuris manibus, vt patet ex his;

*Τῆς δὲ Χελιδνίσσης λίαν Τερπὶς ὤϊον*

Terpion

Scorpius de aëre natus, qui in aëre  
Boreo, & in aëre natus, qui in aëre  
Scorpius de aëre natus, qui in aëre  
Scorpius de aëre natus, qui in aëre

Grandine signatum Titanis, at inde puella  
Scorpion immisit, qui cuspide surgat acuta,  
Boto ut medicata necem fuit Orioni.  
Impuris ausus manibus quia prendere peplum  
Ille Dex est, talum percussit scorpius illi.  
Sub paruo lapide occultus vestigia propter.

10

Orionem non fuisse postea inter sydera relatum, sed fictum id & excogita-  
tum fuisse postea ad alicuius gratiam, testatur Paul. in Bzoticis, qui sepul-  
chrum fuisse Orionis apud Tanagros memorix prodidit. Hæc tot fabulo-  
sa de Orione ab antiquis sunt tradita; & quibus sententiam illorum elicia-  
mus. Orion fuit Neptuni & Iouis & Apollinis filius, ex horum semine ni-  
mirum in pellē bouis incluso natus. Quid hoc est monstri Dii boni? an po-  
test vnus esse multorum parentum filius? hæc in elementorum generatione  
vera esse possunt, cum omnia sint in omnibus. Est enim mare, in quo semen  
includitur taurus, tū ob fremitum tum etiam ob impetum, cum a ventis in-  
cituratur; atque illud manifestius est semen omnium elementorum, cum ma-  
nifestius aqua ob calorem solis mutationem patitur. Excitat igitur vis  
Apollinis vapores ex aqua, eosque extenuans non sine quodam spiritu in-  
nato in aera extollit; atque quod Iupiter aer, Neptunus in aqua diffusus sit  
spiritus, & Iouis & Neptuni patuit. Horum igitur trium Deorum viribus com-  
missis, gignitur ventorum & pluiarum & tonitruum materia, quæ Orion  
dicta est. Cum vero subtilior aquæ pars, quæ extenuatur, supernatet, dixe-  
runt Orionem à patre impetrasse, ut super aquas incederet. Vbi materia il-  
la extenuata in aera dilaturatur & diffunditur, dictus est Orion venisse in  
Chium, qui locus à fundendo nominatur, nam χιόν fundere significat. At cū  
ibi Aeropen violare conetur, extra regionem elicetur priuatus lumine, quia  
necesse est eos vapores per aera pertransire, & ad summam eius partem acce-  
dere, per quem locum diffusa materia primam vim ignis quodammodo labe-  
factari sentit. Est enim omnium quæ mouentur motu non naturali, vis ma-  
xima in principio, at in fine minima, cum illa sensim in itinere deficiat. Ex-  
cipitur Orion benigne à Vulcano, & ad solem profectus pristinx sanitati re-  
stitutus inde in Chium reuertitur. Hoc sanè nihil aliud est, quàm circularis  
elementorum, & mutua inter se generatio & corruptio. Fabulantur hūc  
à Diana sagittis cæsum, quod illam attingere ausus sit, quia cum vapores ad  
supremam partem aeris ascenderint, ita ut lunam videantur nobis aut solem  
attingere, lunæ vis hos congregat & in imbres aut ventos conuertit, & ita  
suis sagittis cedit ac deorsum mittit, cuius lunæ vis est tanquam fermentum  
in his rebus faciendis. Dixerunt postea Orionem occisum fuisse & in cæleste  
signum conuersum, quoniam sub Orionis exortum frequentes fiunt pluuiæ  
& venti, & tonitrua. Hoc signum, quia ira formatum est, ut stricto gladio in  
taurum insurgat, & propinquas Pleiades insequatur, dictus est obuius factus  
Pleiadibus in earum amorem incidisse, ac illas persecutor fuisse: quæ quidem  
Pleiades dictæ sunt à τὴν ἀδελφὴν ab anno scilicet, cum suis ortibus exstaret  
& hyc.

10

30

40

## Mythologiæ

& hyemis initium significant. Cum vero Orion oppositum habeat Scorpionem, videtur semper illum fugere ex eodem hemisphærio, quare de illo fabula conficta est. Atque tot breuiter ea sunt, quæ pertinent ad physicam rationem. Cum multa passum fuisse propter libidinem dixerint Orionem antiqui, significare voluerunt nihil illegitimum non fore calamitosum. Alii inuisam esse Diis immortalibus & iniucundam omnem arrogantiam per hanc fabulam significari maluerunt, cum soli Deo, siqua in re præstiterimus, honor & gloria pro illa præstantia a nobis tribuenda sit. Nam ideo Deorum iussu a scorpione ictus interiit Orion, quod Diis etiam præsentibus gloria-retur, quod nulla esset adeo immanis fera, quæ illum posset deuicare. At nunc de Arione dicamus.

De Arione.

Cap. XIII.

**A**Rion patria Methymnus, quibus ortus sit parentibus, non constat, quos ego sanè obscurissimos fuisse crediderim: quippe cum solus fortunæ euentus, & ars rectè pulsandæ citharæ Arionem ipsum illustrauerint. Floruit autem Arion quo tempore Periander Corinthi imperauit, ut ait Herodotus in Clio. Scribit hunc Herodotus primùm Corinthi apud Periandrum tyrannum diu fuisse, ac postea cupiuisse in Italiam & in Siciliam nauigare, ubi cum ingentem vim pecuniarum meruisset ob artis suæ præstantiam, tum rursus optauit Corinthum redire. Hic cum esset Tarenti nullis nauis se suaque committere, quàm Corinthiis maluit: mercatus est igitur atque conuenit de nauulo cum hominibus Corinthiis, quos cum sibi insidias struere plurimum à terra distantes persensisset, ut ipso cæso pecunia tuto potirentur, rogauit ut liceret saltem cygnorum more sibi funebre carmen canere, hisque pecuniam profudit, ut ea ratione experiretur, an animos illorum placare posset. Illi igitur his minime persuasi, iusserunt ut vel se ipsum occideret, quod sepulturam consequeretur, vel in mare quàm citissime defligeret. At

**30** Arion ita spe frustratus, cum sentiret illos nulla cantus suauitate deliniri, ubi legem Orthiam cecinisset, se cum toto apparatu, quem cantaturus susceperat, in mare de prora deiecit; deinde nauæ Corinthum adierunt. Dicuntur delphines hunc in Tegarum exposuisse, quos, dum ferretor, suauitate cantus pro mercede demulcebat. Atqui rem totam non minus luculenter expressit Ouid. lib. 2. Fast. quam Plutarchus etiam in Cōuiuio, aut Hero. his carminibus;

Quod mare non nouit? quæ nescit Ariona tellus?  
 Carmine currentes ille tenebat aquas.  
 Sæpe sequens agnam lupus est à voce reuentus.  
 Sæpe uidum fugiens restitit agna lupum.  
 Sæpe canes, leporesq; vna iacere sub vmbra:  
 Et stetit in saxo proxima cerua leæ.  
 Et sine lite loquax cum Palladis alite cornix  
 Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.  
 Cynthia sæpe tuis fertur vocalis Arion,  
 Tanquam fraternis obstupuisse modis.  
 Nomen Arionium Siculas impleuerat vrbes,  
 Captaq; erat Lyricis ausonis ora sonis.

Inde